

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. V. Alia quinque pœnarum genera singillatim etiam exponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

fic non nihil humanior fio, & alienâ operâ devincior ad amandum. Si essent qui neminis egerent operâ, neminem vel mitiore verbulo dignarentur. *Sic anima proborum custodia est velut in fasciculo vivendum.*

Improbi autem ut lapides in fundâ rotantur ut abiciantur.

Psal. 87.

vers. 6.

Glossa Or. anartha.

Longè dissimilima ratio est improborum. Sentiant quidem miseras quotidianas & ipsi, sed eos esse lapides dixeris, quos funda rotat quo longius projiciantur. Nolunt improbi legibus stringi, laxissimam ambiant libertatem, cupidines suas follicis sectantur, nec arceri se sinunt à suis delictis. Itaque in fundâ jacent non ligati, sed rotantur huc illuc, in omnes nequitie species vagi. Tandem post torpetulantia gyros excutuntur, Repulsi sunt de manu Dei.

Quapropter, ut vetus interpres loquitur, Fasciculus astringitur ut conservetur, lapis in fundâ ponitur, ut abiciatur. Singuli secum despiciant, quâ ratione quotidianas miseras ferant, an ut flores ligati, an ut lapides rotati.

Rex crucifixus Christus, ad portandam Crucem in vitans, non annuam, non mensuram, nec unius hebdomadis, sed quotidianam crucem ostendebat, & teste

Luc. e. 9.

vers. 23.

Lucâ dicebat ad Omnes: *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suâ quotidie, & sequatur me.*

Chrylstonio valde assentior, qui vitam nostram onerariâ navi, quæ adverso flumine trahitur, simillimam esse dixit. Cogita turbas, tumultum, miseras in hac tali nave assiduas. Hic clamores perpetuos diu nocturneque audire cogis: hic somnus brevior & turbator: hic cibus nauticus, & qualis in ipso navigio incommodè coquitur: hic progressus navis morosus & testudineus: hic perpetua & alia ex aliis molestiæ oriuntur: jam funis rumpitur, jam carina saxo illiditur: jam equus concidit, jam ex equo auriga decedit, jam nauticus explorator periculum incidit: modò navis offendit & in vaso hæret, & quia in ejusmodi navigiis plerumque multum vini vehitur, doliarium victor semper aures obtundit, dum dolia munit ne rimas agant, aut musto rumpantur: cum in navi aliquantula quies foret, è cælo turbæ sunt: jam præceps nox hæere cogit, jam procellosus ventus jubet sistere, jam pluvie, jam foedissimæ tempestates alia aut morari, aut tardius progredi volunt. Hic nunquam deest, quod molestum sit. Talis omnino vita nostra est, assiduis miseris plena, nunquam non ingerit quod pariamur. *Adverso flumine, ait Chrylstonius, in calum navigamus, & tu queris, ne qua tibi difficultas occurrat.*

Quotidianas ergo molestias non nisi quotidiana vincet patientia. Vnusquisque tollat crucem suâ quotidie.

Hic plurimum promereri licet non tam difficultate tolerandorum, quàm assiduitate. Recto pietatis sensu Mathois abbas dicere solebat: Malo aliquod leve opus & continuûm, quàm grave quod citò finiatur. Non minus patiens est censendus, qui quotidie suam patientiam velut ad palum exercet, quàm qui grandia fert onera, sed raro. Imò sit quandoque ut magna vincamus, & in minimis succumbamus: injuriam gravem ferimus, & pulci aut muscæ impatientissimè irascimur. *O passi graviora!*

Pelag. libel. 107. n. 11.

Virg. lib. 1.

Æneid.

Narrat Dionysius Carthusianus, sui Ordinis tirorem principio alacrem, & ad omnia præptum, paulatim cepisse lassescere, & inter onera numerare, quæ initio facillima videbatur. Illud præcipuè religiosum juvenem vexabat: niger ei cucullus, ut tironi, ferendum erat, hunc ille iniquissimis oculis intueri, & trabalem crucem credere, quod aliquem neminem fatigavit. Fuit ut huic juveni promeridianâ somnâ conciliaret altissimi silentii quies. Dum dormit, somniat Christum cum prægandi cruce per cenobii ambulacrum incedere, & ascensum moliri per scalas, nec tamè progredi posse, ob immodicam crucis molem. Igitur ille ipse tiro, qui hoc somnabat, visus est sibi accurrere, & ad-

A juvare velle laborantem. At eum Christus torvè inueniens: Et tu, aiebat, impatientissime, in meâ mihi ferendâ cruce sis auxilio? Tuam portare nequis, & alios juves? Evigilavit tiro ad has voces, & respuit, robustiora patientiæ præcimina daturus.

Idem nobis frequenter venit: ardua quandoque perferimus, & à minutis jacemus victi: Tironi illi dixissentus: Quid hoc vestimenti genus te cruciat? cucullus, quem horres, ater quidem est, sed levis est, & pro ritu familiæ, quâ amplexus es, tironibus omnibus gestandus. Dicamus hæc talia, obsecræ, & nobis ipsis: Famies, sitis, frigus, æstus, malignum cælum, molesta statio, injucunda ambulatio, plena tædii fatigatio, importuni amici, turbætes liberi, ignavi famuli, uxor iracunda, miseria sunt non antæni coloris, sed facilis patientiæ; modò eas velimus ferre non repugnantur, ipsâ ferendi assuetudine molliuntur, & superantur.

B Bacilli sunt, non trabes, & eò plerumque minus feriunt, quò ferient crebrius. Eruditè hic submonens Tertulianus: *Abstine à servo Christi, ait, tale inquinamentum, ut patientia majoribus tentationibus preparata in frivolis excidat.*

Tertul. l. de Patient. c. 8.

DEVS Davidi regi amantissimè pollicitus: *Ego ero, inquit, ei in patrum, qui si iniquè aliquid gesserit, arguam eum in virgâ virorum, & in plagis filiorum hominum.* Nimirum ut pater aut præceptor discipuli manum ferulâ solet increpare: levis ictus, & brevis dolor.

2. Reg. c. 7. vers. 14.

Hæc DEVS virgâ virorum, & plagis hominum, miseris inter homines non ignotis corrigit, ne paternâ labante disciplinâ exleges simus, in omne flagitium animosi. Tunc enim peccandi crescit audacia, cum metus demitur dandi poenas. Ideo Sionis Rex: *Virgâ tua, inquit, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt.* Fallus se filium errantem, agnovit patrem leniter castigantem.

Psal. 22. vers. 4.

Eruditè dixit Seneca: *Non sentire mala sua, non est homini: non sentire mala sua, non est viri.* Elurire, algere, sitire, ceteraque vitæ molestias subire, onerosum quidem, sed tamen meritorium. Pergamus hæc tolerare. Hic etiam à luctâ non gravi sperandum est præmium immortale.

Sen. de Consol. ad Polybium. c. 36.

CAPVT V.

Alia quinque genera pœnarum singillatim etiam exponuntur.

Festivum apologum recensens Suidas: Abies, inquit, & Rubus jurgio contendebant. Abies Rubo, Rubus Abieti multa exprobrabat; ad graves etiam verborum contumelias descendebant. Tandem Abies: Quid multis, inquit, opus est? Vltimû tuum hospitium est furnus, aut fornax, neque enim ad aliud quidquâ usi es, quàm ut igni te ipsum subicias in pabulum. Hoc te fatum manet; hic tibi locus debetur; ab igne demum devorandus es. Ego quidè, neque enim nego, darius tractor, ferro succidor, ad molam ferrariam deventor, dentes ferratis dividor; exinde fabris dolanda & secanda trador, hic etiam pelle meâ spolior: hæc tamen omnia mihi honori sunt & laudi, nâ ex me sedilia, domus, navigia, templa fiunt; ubique sum ului.

Hæc vera (sic loquar) in Orbe fabula est. Hoc discrimine improbi probique vivunt; illi ut rubus demum in flammâ abripientur, isti ut abietes rectæ in altum cælo crescunt. Variè quidem afflictionis ferro fauciantur, deiciuntur, circumsecantur, fortunis ut pelle spoliantur. Sed non refert, sic ad ædificium cælestè aptantur, rubis ad ignem destinatis: Abietes dum leguntur ferro, poliuntur, ut jam supra demonstravimus. Et istius quidem polituræ quinque instrumenta, *Virgæ, Sagittæ, Facies, Serum Stramineum, Bacillos* explicatè proposuimus. Addimus nunc quinque reliqua, *Laqueos, Fustes, Pallium, Flagra, Sacrum*, uirgam in Patientiæ gymnasium supellectilem, cuius singulas partes exponemus.

S. I. LAQVEI

S. I. LAQUEI ET CATENAE.

Alia quinque in-
gymnasio
patientiae
crucibilia:
1. Laquei
& catenae.
Error in
gymnasio
patientiae.

His adumbrantur afflictiones cuius statui pro-
prietate. Habet qualibet vivendi ratio suos Laqueos
aut Catenas suas. Vbiq; vincula sunt, five arctiora il-
la, seu laxiora, seu aurea, seu ferrea, vel etiam ada-
mantina. Religiosorum hominum status triplici co-
haeret vinculo; conjugium simpliciter, sed illo arctissimo.
Hic cum primis error ponendus est, qui multis mi-
serè illudit. Cum nemini crux desit, suam quisque
crucem putat ponderosissimam. Oculorum dolorem
omnium gravissimum iudicat, qui ophthalmia laborat.
Qui vivam in corpore lapidicam alit, aut calculo u-
ritur, neminem mortalium acerbitus quam se torqueri
existimat. Qui dentium doloribus urgetur, omnes al-
ios dolores mitiores putat. Quem stomachi rotiones,
exulceratio, aut colica exercent, se unum gravissimis
tormentis cruciari censet. Ita qui angoribus circum-
stuit, alia omnia mallet perpeti, quam animo argi. Qui
morsu & vulnera conscientia sentit, se unum ad in-
feros iam dejectum credit. Qui male auspiciis nu-
pitiis uxorem duxit imperiosam, se omnium miserri-
mum arbitratur, nec in mitius esse pistrinum ullum
quam conjugium affirmat. Miles morbo & inopia
pressus, sortem suam ut omnium iniquissimam dam-
nat. Quem domi labor velut remigem scamno affigit,
infelicissimae conditionis se solum esse ingemiscit. Ser-
vorum ac subditorum querela, omnes alios praeter-
quam servos, beatos pronuntiant. Magistratus, prae-
sides, & qui ad clavum sedent, suam vivendi rationem
iudicant laboriosissimam. Mercator quem maria &
itinerata fatigant, civium quietem laudat, & mercatu-
ram, ut turbatissimum vitae genus accusat.

Chrysostomus
homil. 67.
proprie in-
tendit.

Chrysostomus jam suo aetate in has ipsas quere-
las publice facundus: Oculum habens vitium; inquit,
nullam agritudinem aliam talem esse censet qualem suam:
rursus qui stomacho laborat, hoc omnium esse difficilissimum
asserit: itidem & in tristitia, quae quis detinetur, hanc asserit
esse difficilissimam; cum propria enim experientia hoc iudicat.
Sicut qui filios non habet, nil ita grave putat, sicut filius caret:
qui multos habet cum paupertate, nil tam accusat quam filio-
rum multitudinem. Privatus, nihil huiusmodi vitia dicit in-
utilis esse, nihil abiectionis. Miles nihil esse militiam laboriosius,
nihil periculosius asserit: satius enim patre solo cum aqua vestis,
quam tor ferre molestias, &c. Quot senectatem admirantur?
Quot beatam vocant iuventutem? Quare non sumus senes? di-
cimus. Cum vero verum ex abiectione, rursus dicimus, Vbi iuven-
ta? Et omnino multas tristitia causas habeamus. Vna tantum
est ab hac inaequalitate libera via, quae secundum virtutem
est. Cum igitur mala nostra magis sentiamus quam a-
liorum, nostris grandius inesse pondus credimus quam
alienis. Hic ego cum Venustio vate interrogem:

Si qui ob e-
tatem mu-
neri ar-
deantur.

Horat. l. 1.
sat. 1. in-
it.

Quis sit Macenas, ut nemo quam sibi sortem
Seu ratio dederit, seu fors objecerit, illa
Contentus vivat.

Quomo-
do corri-
gendus.

Cuique sua fors videtur, miserima: propria crux
gravissima crux censetur. Idcirco consulti sumus hic
error in gymnasium Patientiae corrigendus. Atque hoc
nemini non persuasissimum sit, omne vivendi genus
suis ligari vinculis, suas cuique statui habere cruces. E-
legisti vitam patiens? Illius etiam catenae ac laquei
te sequentur, ne dubita; qui reditus capit, expensas co-
gitet; qui hereditatem adit, in partem solventium
quoque debitorum venit. Vitam religiosam amplexus
es? Nil nisi cruces cogita, easque perpetuas. Hic vive-
re non licet, nisi crucifixo.

Marti te consecrasti? extremam pauperiem, &
vulnera, & mortem expecta.
Mercurio te adunxisti? Non tantum maria &
tempestates, sed & naufragia, & fortunarum evercio-
nem praevide.

A Musis te addixisti? Quidquid laborum aut tædio-
rum occurrerit, devorandum erit, aut certe Musis re-
nuntiandum.

Domini te servitio tradidisti? Expende durissima
quæque servis toleranda.

Sors aut Natura te dominum fecit? Para te; cu-
rarum & sollicitudinum agmina tibi erunt sustinenda.

Vxorem duxisti? Habeas ut ductus. Erumpat te
plurimæ expectant; hæc sacra aliter non constant.
Teipsum sponte in vincula coniecisti quæ nemo nisi
Mors solvat. Quapropter sumptuosum tibi bellum,
familie procellas, quotidianum supplicium, tristitia
omnia imaginare. Nam, tribulationem carnis habebunt
hujusmodi. Ecce quid frustra luctamur? omnis vivendi ra-
tio, status omnis plurimum amaroris habet, & ubique
est, quod mordeat.

1. Cor. c. 7.
vers. 28.

Divina lege sancitum est: Omnis oblatio quæ offertur
Domino, absque fermento fiet, nec quidquam fermenti ac mel-
lis adolebitur in sacrificio Domini. Quidquid obruleris sacrifi-
cii, sale condies. Mel & fermentum à divinis sacrificiis
exclusivissima sunt. Neque verò tantum flagitiis absti-
nendum, sed & voluptatibus, quæ ducunt ad flagitia.

Prov. c. 1.
v. 11. & 13.

Vtrumque repudiatur & mel voluptatis, & fermentum
nequitiae. Sale condiendum est, quidquid Deo
consecratum cupimus. Nihil enim illi placet, ut Hie-
ronymus loquitur, nisi aliquid in se amaritudinis &
mordacitatis contineat. Deus ipse panem omnia per-
fundit amaritiae, & multo sale defricat.

Flagitiis
abstinendū & vo-
luptatibus
quæ ducunt
ad flagitia.

Rex David hoc persequens: Posuisti, ait, tribula-
tiones in dorso nostro. Quis hanc acrimoniam non sen-
tiat? Addit: Induxisti nos in laqueum. Deus est qui
certa vivendi ratione nos vinciat, hos compedibus,
istos armillis, illos torquibus, hos catenis, hos funibus;
quosdam ferro ligat, loro alios, auro alios. Non ta-
men minus ligatus est qui ferro, quam qui auro liga-
tus est. In vinculis sumus, & compediti, quodcumque
vitæ genus tuemur ille omnium peritissimus habetur
in Patientie gymnasium, qui status sui seu laqueos seu
catenas scitissime gestare novit, qui Christianam patien-
tia se suis compedibus indulget. Certè ferenda sunt
hæc vincula, non rumpenda. Plurimis prodest sic esse
vincitos, ne mantum pedumve licentia exorbitet ab
honesto.

Psal. 69.
vers. 14.

Illum igitur errorem penitus damnumus, qui suam
crucei fingit omnium esse gravissimam. Imò
hoc quisque sibi certè persuadeat, se nunquam tanta
passum, sed nec passurum irquam, quin alii longe
graviora passi deprehendantur.

Error da-
nadus, qui
suum cui-
que crucei
fingit om-
nium esse
gravissi-
mam.

In illo autem errore primo enasci solet alius, cum
afflictiones nostras non tantum maximas censemus,
sed eas etiam fugere molimur, licet irritò conatu.
Hinc agricola ligonem odit & stivam, cementarius
trullam, siber ferrarius limam, tabularius penam, di-
scipulus disciplinam; maritus execratum conjugem,
famulus herum, puer magistrum; suum omnibus offi-
cium sordet; displicet incepta vitæ ratio. Nimirum,
propter frigus piger arare non vult.

Prov. c. 20.
vers. 4.

Hic Paulus altum inelamat omnibus: Unusquisque
in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat. Quo tandem
modo? Fortiter & agendo, & patiendo. Eam ob causam
Paulus in preces etiam descendens: Obsecro itaque
vos, ego vincitus in Domino, inquit, ut dignè ambuletis voca-
tione qua vocati estis, cum omni humilitate & mansuetudine,
cum patientia. Quid enim reluctamur miseris? quid vin-
culorum nodos rumpere tentamus frustra? Hoc certè
unum agimus, ut arctius implicentur.

1. Cor. c. 7.
vers. 20.

Eph. c. 5.
vers. 1.

Feramus ergo injectos nobis compedes, dum suum
capiti diadema veniat. Fors vicina jam dies est, quæ
canamus assertori nostro: Dirupisti vincula mea, tibi sa-
crificabo hostiam laudis.

Psal. 114.
vers. 17.

S. II. NODOSI FISTES.

2. Nodosi
fistes.

FVSTIBVS NODOSIS calamitates monst-
rantur plurimis communes, Tyrannis, Hæresis, Bel-
lū, Pestis, Sterilitas, Fames, Oppressiones, Cædes, In-
undationes, Morbi, Naufragia, Ruinæ, Incendia,
Terræ motus, Terræ labes, ceteraque clades publicæ.
Vtilia prorsus sunt hæc quæ patimur publica mala.
Origo eorum à Deo bonorum omnium auctore, cap-
ite, & fonte, qui hæc aspera ingerit, ut medicamenta,
sensu quidem tristia, re salubria & eventu.

Quod &
suprà asse-
ruimus.
Triplex fi-
nis istarū
cladium.

Fines gladium istarum præcipue tres numerantur.
Aut enim Bonos DEVS exercet; aut Lapfos ca-
stigit; aut Improbos punit, & hæc omnia nostro bo-
no. Videmus quotidie optimos quosque aut seorsim
premi cladibus, aut iisdem pariter involvi cum ma-
lis. Videmus & miramur, quia nec causam satis capi-
mus, nec attendimus ad finem. Causa est Dei in nos
amor: finis, non læsio nostra, sed fructus. Iuvat enim
exercitium hoc non uno modo. Si natam velis age-
re, per tempestates docere: si militem, per pericu-
la: si verò virum, per afflictionis tolerantiam. Do-
ctrina enim viri per patientiam nascitur. Atque hic exer-
cendi; alter castigandi finis est.

Prov. c. 19.
vers. 11.Paterna
manus est
quæ lapfos
crebrò
verberat;
carnificis
quæ tardè.

Clades quibus castigamur, aut flagelli loco sunt,
cum peccavimus; aut freni, ne peccemus. Paterna
manus est, quæ lapfos crebrò verberat; carnificis, quæ
tardè, sed semel punit. Punitio divina ad malos qui-
dem spectat, non tamen mala est, quia non aliud est,
quàm cohibitio quædã à sceleris, & repressio. Sic poe-
na omnis bona, Iustitiæ aspectu, sicut impunitas ma-
la, quæ efficit ut diutius scelesti noceant.

Porro clades publicæ, ut Bella, Fames, Pestis, aliæ-
que iustissimè à Deo inmittuntur. Neque est quod
eas graviores prisca aut novas credamus. Et olim ta-
lia longèque graviora. Hoc quidem ævo ab Anno
Christiano millesimo sexcentesimo decimo octavo,
totam pænè Europam belli flamma depasta est, per
duodecim jam annos: nec dubium quin aliquot cen-
tena millia hominum morbo, fame, gladio perierint.
Sed nihil hoc novi. In unã olim Hierosolymorum ur-
be, per omne tempus obsidionis mortui aut cæsi decies
centena millia, capti nonaginta septem millia. Quo
quidem tẽpore in Iudæã diversis locis, duodecies centena &
quadraginta millia Iudæorum occisi sunt. Præter innum-
eros qui fame, exilio, miseris perierunt. En cladem
unius solummodo gentis! Quantula tamen illa homi-
nū terrarūque pars, si conferatur cum Europã nostrã.

Quid jam alibi gentium? Nonnullum bellum Puniarum
secundum in solis Italiã, Hispaniã, Sicilia, supra quin-
decies centena millia, non totis septemdecim annis con-
sumpsit. Bellum civile Cæsaris & Pompeji ad trecenta
millia hominum glutivit. Brutus, Cassius Sextus Pompeji
largiorem sanguinem fuderunt. Vnus C. Cæsar (ò pe-
stem perniciemque generis humani) fatetur, & qui-
dem gloriabundus, Undecies centena & nonaginta duo mil-
lia hominum præliis à se occisi. Pompejus Magnus in de-
lubro Minervæ inscripsit, *Fusa à se fugata, occisa, in dedi-
tionem accepta, hominum vicies semel centena octoginta tria
millia.* Quibus velut in numerum addo Q. Fabium, qui
centum & decem millia Gallorum: C. Marium, qui ducenta
millia Cimbrorum: Posteriori ævo Aëtium, qui me-
morabili Catalaunico prælio centū sexaginta duo millia
Hunorum occidit. His Jungo Mithridatem regem, qui
unã cepit olã octoginta millia civium Romanorum ne-
gotiandi causã per Asiam dispersa intermit.

Neque tantum cadaverum strages in bellis, sed op-
pidorum ac urbium. Cato Censorius gloriatur, plura
oppida se in Hispaniã cepisse, quam dies in eã egerit.
Cepit autè quadringenta, si Plutarcho fides, Sæpronius
Gracchus, ut Polybius refert, trecenta in eã delevit,

A. Quid jam de morbis & variã lue memorè? In Iu-
dæã pestis una sub Davide rege septuaginta millia ho-
minum absorpsit, die non toto. Sub Gallo & Volu-
siano Imperatoribus, pestis ab Æthiopiã exoriens, om-
nes Romanas provinciã pervasit, per quindecim cõ-
tinuos annos incredibiliter exhaustit, & innumeros
mortalium ad plures misit. Vix alia unquam major,
seu temporū, live terrarum spatio fuit, sævitia tamen
insignior illa, quæ Byzantii finitimisque locis grassata,
Iustiniano principe, cuius vis tanta, ut in singulos dies
quinque millia funerum daret, inter quos etiam decem
millia. Nec minùs miranda Africana pestis, quæ eversa
Carthagine orta, in solã Numidiã octingenta millia ho-
minum delevit, in maritimã Africã ducenta millia, &
apud Vticã triginta millia misit. In Græciã, Michaelis
Ducis imperio, tanta pestis sævitia fuit, ut vivi prorsus
pares non essent sepeliendis mortuis. Deniq; Petrar-
chæ ævo, tam valida in Italiã pestilentia incubuit, ut
ex millenis quibusque hominibus vix decẽ superessent.

Procopius
l. 2. de bello
Persico.
Agathias
lib. 5. hist.Zonare verò
ba sunt.
Sub annum
Christia-
num 1359.

Iam de fame nihil profectò nos, ut ætas nostra vi-
dimus, si videmus antiqua? Sub Honorio Imperatore
Romæ tanta caritas omnis annonæ fuit, ut homines
hominibus jam imminerent, & in Circo palam audita
sit illa vox, PONE PRETIUM HUMANÆ CARNI. In
totã Italiã vastantibus eam Gothis, sub Iustiniano,
iterum tanta, ut in solo Piceno quinquaginta millia ho-
minum fame interierit, & passim in usum ciborum
versæ sint carnes non solum humanæ, sed humana et-
iam incrementa.

Ævo regis Hispaniarum Habidis, terræ aërisque sic-
citas viginti sex annis tanta fuit, ut fontibus fluviiisque;
omnibus, præter Iberum & Bætum, præ ariditate con-
sumptis, humorisque penitus exsiccatò, quo partes terræ
pulvisque coagmentantur, agrum in vastos hiatus abi-
rent. Hinc facultas aliò commigrandi sublata multis,
qui vitæ sustentandæ necessitate adacti fugam medi-
tabantur. Sic Hispania locis præsertim mediterraneis,
herbarū & arborum honore nudata (paucas quafdam
arbores ad Bæris ripã conservatas ajunt) bestiis & ho-
minibus fame consumptis, in solitudinem & in vasti-
tem miserabilem redacta est. Regum nobilitumque
progenies à stirpe defecit, tenuioribus, quibus res an-
gusta domi fuerat, neque in multis dies paratus com-
meatus, in vicinis provinciis, locaque maritima tem-
pestivè dilapsis. Exactis tandem viginti sex annis post
maximam vim ventorū qui subsecuti sunt, & arbores
ennes radicibus convulserunt, copiosis pluviis depul-
sum est mali. Incolarum aliqui, sed aliis permixti gen-
tibus, ad sedes pristinas reversi, Hispanorum gentem
& nomen ferme ad interitum perductum instaurasse
creduntur. Sic Hispaniæ sentiunt Historiæ. Sileo nota:

Ioan. Ma-
rian. lib. 1.
rerum Hi-
spanic. c. 13.
fina.

Quid jam vetera tributorum exempla memorem?
Pleraque omnes provinciæ sub Romano Imperio, fru-
ctuum ex agro pascuo Quintam quotannis persolverunt.
Decimã ex agro arvò. Nec defuere Antonius & Cæsar,
pouem decemque annorum tributa exigere in annum.
Iulio Cæsare interfecto, cum armã sumpta pro liber-
tate, singuli cives Viginti quintam omnium bonorum
deponere cõgebantur. Et hoc amplius: Senatorii or-
dinis omnes, in singulas ædiū suarum tegulas, sex asses
conferre iussi sunt. Tributū immensum nostrisq; cen-
sibus vix credendum. Octavianus Cæsar octavam om-
nium bonorum partem à libertis exegit, & accepit.

Ager arvus,
qui arari
solet & sori
pascuus, qui
pascendo po-
cori aptus.

Omitto quæ Triumviri, quæ alii tyranni patnaverunt.
Porro exactiones omnes ac rapinas longè supera-
bant Romanorum coloniæ, quibus in subditos ni-
hil cogitari potuit tristicus. Deducebantur passim le-
giones cohortesque veterana in agros & oppida:
miseri provinciales momento temporis, bonis &
fortunis omnibus provolvebantur, idque nihil ausi,
nihil meriti: pro crimine opes eorum, aut optimi
aoti

agri fuerunt. Miserum est numis spoliari: quid etiam agris rectis? Grave istis pelli: quid tora patriâ? Distrabebantur, ecce aliquot millia hominum, liberi a parentibus, domini a familiaribus, uxores a viris, & in varias terras, ut sua cuique fors fuit, spargebantur; alii in Africam, pars in Scythiam aut Britanniam coacti sunt migrare. Solus Octavianus Cæsar in solâ Italiâ viginti octo colonias collocavit: in provinciis quot libuit. Hoc profectò gurgis calamitatum omnium fuit.

Tranquill. de Cæsar. Tacitus in Anna. Alii.

Quid in Inundationes, Terræ motus, Incendia. Ruinas cõmemorem, quæ totas non raro civitates hauserunt. Fidenis, Tiberio principe, collapsi Amphitheatrũ sunt: viginti millia hominum & amplius perierunt.

Clades in omni Orbe, & omni ævo fuerunt eruntque. Illud potius mirum, si exlex quisquam ab hac communi lege nec onus ferat, quod ferunt omnes. Solon amicum quandam Athenis graviter lugentem in arcem deduxit, & subiectas omnes in magnâ urbe domos ostendens: Cogita, inquit, quam multi luctus sub hæc tectis olim fuerint, nunc veniunt. postea futurum sint: ac mitre lamenta vana, animumque contra hæc obfirma. Idem omnibus ingerendum, qui nostra tempora ut omnium luctuosissima deplorant: Obfirmate animum. Quod damnum putamus, remedium est. Hac mihi calamitatum ferula DEVS crimina nostra velut depurat & expiat. Transeundum est per ignem & aquam, & educet nos in refrigerium. Obtinuisse primum, expectandum.

Lipf. l. 2. Confl. c. 20. 6. 199.

Psal. 69. vers. 12.

§. III. PALLIUM.

3. Pallium.

Illam afflictionem PALLIUM voco, quam quis ipse sibi creat, aut aliunde advenientem auget vanis persuasionibus. Nimirum talis cuique qualibet res appareat, qualem ei vestem aut pallium ipse induerit. Incredible dictu est, quantum hic seu imaginatio, seu opinio possit. Opinione solâ & agrotamus, & etiam quandoque morimur. Fit nempe ut duo quidam simillimâ & eadem penè cruce premantur: alter excitationis animi suam putat esse chartaceam, alter obiectioris & tristioris suam putat profus plumbeam. Hic non res, sed opinio diversa est.

Crux tantâ molis est, quantâ poterit carnis efficit qui portat.

Sæpissimè tantâ molis ac ponderis crux est, quanti eam putat is esse qui portat. Mala nostra ad opinionem nostram aut crescunt, aut decrescunt. Gravia patiuntur, qui hoc in se sibi jam persuasit, se pati gravia. Grande profus imperium est imaginationis in morbos & in omnia quæ patiuntur mala. Sunt qui imaginationem pluviam effusissent, quæ suo in terram illapsu ranunculas sexcentas procreat. Hanc alii cum tonitru contendunt, quod oves abortire facit, & apum mel acore corruptit.

Non malè Imaginatio Venetorum cõspiciliis confecerat, quæ turbam è viginti circiter militibus, aspectabilem representant exercitum. Quid, quid in Orbe magnum est, subsidet, si ei vani imaginationis tumorem ademeris. Cogitationes meticulosæ, suspiciones, emulationes, & mille huiusmodi, quæ vitam miseram discruciant, imaginationis sunt lubrica. Imaginatio vigilantium est somnium, quod mille phantasmatum, modò ridiculâ, modò horridâ objectat. Vulgi verbum est, Imaginatio facit casum. Hic non minus verè dixerim. Imaginatio aut fabricat crucem, aut certè aggravat. Quemadmodum is, qui pontem angustum transit, aut altum scandendo petit, tum denum ruere incipit, cum ruiturum se imaginatur, ita profus frequentissimè calamitosus fit, qui se talem esse arbitrat.

Exemplo confirmatur. Climacus grad. 4. p. 7. ab insano quavis gra.

Qualem rebus imaginem imponimus, aut quale iis pallium injicimus, tales nobis apparent. Id Ioannes Climacus tali narratione confirmans: Cum in cœnobio, inquit, ad mensam confedissemus, cœnobii præses in aurem mihi insurrexans: Vis, inquit, parer, ostendam tibi religiosissimam cum extremâ canitie

Tom. II.

prudenciam? Cumque id summis precibus orarem, nec quidquam me magis velle diceret, advocavit præses è proximâ mensâ, sacerdotem senem octogennarium qui sacratio præerat, & quadraginta octo annos in monasterio cum laude posuerat. Vocatus hic senex promptissimè venit, & abbatis genibus advolutus solennem preceationem expetiit, eaque datâ surrexit, & ad mensam, quid abbas mandaturus esset, stans expectavit, idque sub initium prandii. Abbas suavissimè omnia dissimulans, neque senem abire iussit, nec quid ipse vellet, imperavit, prandium autem omnino studio contra morem protrahi curavit. Duabus ferè horis patientissimus senex stetit, immoto gradu, & quidem impransus. Climacus hæc senem tacitè admiratus, erubescere vel obliquo oculo in canum illud & venerandum caput tangere. Itaque perstabat dignissimus cælo senex ad prandii finem. Remotis mensis, cum omnes surgerent, iussus est abire, & initium trigesimi noni psalmi Isidoro recitare. Climacus in stuporem datus hoc spectaculo, & religiosâ curiositate actus, senem illum statorem ad colloquium secretum levocans: Et quæso te, inquit, mi Pater, quid tanto tempore impransus & stans ad mensam cogitasti? Cui senex placatè: Imaginem Christi præfidi meo imposui, ait, neque enim hoc hominis iustum, sed Dei esse credidi. Quare non ad mensam, sed ad aram me stare persuasus, Deo preces adhibui nec ullam maligniorem cogitationem adversus præfidem admisi.

Expectans Expectans Dominum. Et intendit mihi. Psal. 39. vers. 11.

En artificium nobile in patientiæ gymnasio planè utendum. Imaginem Christi, ait optimus senex, præfidi meo imposui. Talis scilicet unaquæque res nobis apparet, qualè imaginem, vel quale nos ei pallium injecerimus, qualè scilicet eam nostra finxerit imaginatio. Si nos ei pallium lugubre ac nigrum circumdederimus, aspectu mæsto feriemur; si leve ac grati coloris, impavida eam æquanimitate complectemur.

Subinde tamen, quisquis nimium dolere non vis, nudam rei faciem intueri, & quod prius horrore ac metu turbabat, jam risum excitabit. Quod videmus accidere pueris, hoc nobis quoque majusculis pueris evenit, illi quos amant, quibus assueverunt; quibus se ludunt, si personatos videant, expavescent. Non hominibus tantum, sed & rebus persona demenda est, & reddenda facies sua. Inspice vtro, penitius quid sit agrotare, quid sine culpa sua pauperem esse, quid humanum favorem amississe, vide quid sit immerentem injuriâ affici, quid virtute præditum contemni ac vituperari, & hæc omnia terribiles malorum larvas dicere sed pueris solum formidandas.

Rei facies intuetur, & non turbari debemus.

Seneca epist. 24. m. 4.

Plurimum imaginatio morbum, ut malum maximum; paupertatem, ut extremum vitæ deonestamentum, injurias, contemptum, vituperia, favoris jaçturam, invidiorum vexationem, ut rem longè deterrimâ, velis remittique fugiendam intuentur. Ita è formicis elephantos, è canibus, pantheras & tigrides, è lepusculis nescio quos belluarum, & terribilium portentorum exercitus effingimus. Ita centies morimur, antequam periculosè agrotemus, ita nos Iro & Codro pauperiores credimus, paupertate vix à limine salutata; ita quandoque victoriam amissam & desperatam omnia proclamamus, antequam hostis in cõspectum veniat; vix absynthii labris primoribus gustamus, & totos absynthii montes devorandos esse metuemus; vix spinulam calcamus, & gladios ac vulnera somniamus. Ita malis nostris plurimum adjicimus, & nobis ipsis mentimur. Omnia quæ patimur, opinione nostra majora fiunt, & seaviora.

in patientiæ gymnasio cures sunt præciatæ aut viles, ut dicitur li pretium eis dant.

Quis hæc mortalitatis ludibria satis aestimet? Plura sunt quæ nos terrent, quàm quæ premunt, & sæpius opinione quàm re laboramus. Quædam nos magis torquent.

B 3

torquent.

torquent, quam debeant; quaedam ante torquent, quam debeant; quaedam torquent, cum omnino non debeant. Aut enim augemus dolorem, & fingimus, aut praecipimus. Plerumque enim suspicionibus laboramus, & illudit nobis illa, quae conficere bellum solet, fama. Sic accedimus opinioni, nec coarguimus illa, quae nos in metum adducunt, nec excutimus, sed trepidamus, & sic vertimus terga, quemadmodum illi, quos pulvis motus fuga pecorum; exiit castris, aut quos aliqua fabula sine auctore sparsa conterritur. Nescio quomodo vana magis perturbat. Vera enim modum suum habent: quidquid ex incerto venit, conjecturae & aeternae paventis animi traditur. Inquiramus itaque in rem diligenter.

L. lib. 27. Fama bellum conficit, & parva momenta in spem motumve impellunt.

Matth. 6. 6. seu 11.

Quam multa non expectata venerunt, quam multa expectata nunquam comparuerunt! Etiam si futurum est quod times, quid proderit dolori tuo occurrisse? satis cito dolebis, cum venerit: interim tibi meliora propone, & noli sollicitus esse in crastinum. Crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipsi. Sufficit dici malitia sua. Id quod metuimus, fortassis erit, fortassis non erit; interim dum non est, mittamus tam vanos metus.

Nonnunquam nullis apparentibus signis, quae mali aliquid pronuncient, animus sibi falsas imagines fingit, aut verbum aliquod dubiae significationis detorquet in pejus, aut majorem sibi offensam proponit allicijus quam est, & cogitat non quantum iratus ille sit, sed quantum liceat irato. Sic dubia pro certis expavescimus, nec servamus modum rerum; statim in timorem venit scrupulus. Ergo spem ac metum examina, & perturbare te desine.

Epist. Enchirid. 10.

Præclarissime dixit Epicurus: Homines perturbantur non rebus, sed iis quas de rebus habent opinionibus. Verbi causa: Mors non est malum: alioqui enim & Socrati ita visum esset: sed opinio de morte, quae malum eam facit. Cum igitur imponitur aut distrahimur: non alios culpemus, sed nos met ipsos, hoc est, nostras opiniones.

Senec. Consol. ad Marciam 6. 19.

Hoc ipsum Annaeus explicitissime confirmans: Opinio est ergo, inquit, quae nos cruciat: & tanti quodque malum est, quanti illud taxavimus. In nostrâ potestate remedium habemus.

Itaque in Patientiae gymnasio cruce pretiosae aut viles, ponderosae aut leves sunt, prout discipuli pretium eis dant, aut pondus. Tam miser est quisque, quam se esse credit.

§. IV. FLAGRA.

4. Flagra.

Inter gravissimas afflictiones non immerito censentur illae, quae à Lingua sunt, Objurgationes, Convicia, Obreccationes, Contumeliae, Calumniae, Exprobrationes iniquae, Accusationes falsae, & quidquid ab illâ malorum Lernâ, à Lingua mali est. Huc referendum, cum negantur petita, postulantur ingrata, imperantur dura. Atque hoc omne afflictionis genus FLAGRA nobis ob oculos ponunt. Graves hinc ictus, & plagae prorsus acerbae, quae ossa vel ipsa comminuant, praesertim si ab iis exaggereris, à quibus id minime expectes.

Psalm. 54. v. 13. 14. & 15.

Solymæus rex olim queritur: Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem utique. Et si is qui oderat me, super me magna locutus fuisset, abscondissem me forsitan ab eo: Tu vero homo unanimes, dux meus & notus meus, qui simul mecum dulces capiebas cibos, jam etiam in me calces elidis? Et tu fili, dicebat Bruto Cæsar, cum in curiâ confederetur, Hic breviter solatia, velut unguentum instillamus vulneri.

Solatia vulneri velut unguentum instillanda: Primum.

Primum: Hic nemini parcitur, nec quidem cunctissimis, nec etiam sanctissimis. Et hi quoque ceduntur ac flagellantur linguis. Flagellum linguae, ait Siracides, omnibus communicans. Hieremias vates prius sanctus quam natus nihilominus queritur, & Vani mater

Ecclesi. 26. vers. 9. Hier. 15. vers. 10.

A mea, inquit, quare me genuisti virum rixae, virum discordiae in universâ terrâ? Omnium jurgis & pessimis imprecationibus expositus erat.

Parum erat Iobum à Satanâ immanissimè cruciari, nisi sua eum & amor, & cognati linguis etiam dirissimè flagellasset. Vti aromata longe lateque odorem emittunt, si teras: sic virtutis fama diffunditur, si premas. Sunt & animalia quae verberata gratissimum spirant odorem: talis omnino Iobus, qui quod plures accipiebat plagas, tantò suaviorem patientiae odorem halabat. Illius carmen agnosce: Beatus homo qui corripitur à Deo: increpationem ergo Domini ne reprobes.

Iob cap. 5. vers. 17.

Alterum solatium: Divina protectio, quae quidem hoc efficit, non ut non sentias hæc flagra, sed ut ea tantopere non noceant. A flagello linguae absconderis, inquit Iobus, & non timebis calamitatem cum venerit. Huic rei hoc nomen ex asse convenit, siquidem flagellum linguae, non dolorem tantum, sed vibicem ac livorem facit, famæ ac nomini notam imprimit. Dein, uti flagra plerumque tergum petunt, sic obreccationes à tergo lædunt. Sed quisquis hæc patris, erige animum. Absconderis ab hoc flagello: tuebitur te Deus, ne mendacium & calumnia tibi noceant, aut certe si quid nocipienti ferant, id nobiliori bono sarciatur.

Secundum, Iob c. eod. vers. 21.

Tertium: His flagris admoti maximam suorum criminum partem expiant, si se decoræ ac patienter hinc gerat. Romæ olim Lupercalibus juvenes caprinis pelibus incincti per ludum currebant, obvianteque turbam petebant loris: ultro iis mulieres occurrere, & palmas feriendas præbere assueverant, partus facilitatem ab his verberibus sibi dari arbitrate. Hoc Romani mensè Februario factitabant: apud nos Luperci quotidie modò huic, modò illi cum flagris imminet, percutturi etiam innoxios. Hic expedit se iis non negare, imò verò sepius non possumus, etsi velimus. Hæc autem flagellatio æquo animo tolerata, mortem beatam conciliat.

Tertium, Alexander ab Alex. lib. 4. dist. gen. initio.

Res maximi momenti est, scisse de se alios malè laceratos, & sustinuisse. Ideo Bernardus ad perferenda hæc flagra promptissimus: Ego, inquit, plagis conscientiae meae nullum iudicio accommodatius medicamentum probis & contumelias. Non est proinde quod commovear, homuncio sum omni opprobrio dignus & despectione. Quod Seneca Romanis, id quibus suis obreccationibus dixerit: Ge- nite, & infelicem linguam bonorum exercere convicio, instate, commordete: citius multo frangetis dentes quam impietatis.

Bernardus in epist.

Quartum. Improborum obreccationes & calumniae, nullius hominis causae ad tribunal divinum examinandae vel minimè obstant, imò profunt plurimum. Digna Hieronymo vox: Apud Christianos non est miser qui contumeliam patitur, sed qui facit. Christus luculentissime: Beati estis, inquit, cum maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adversum vos, mentes propter me; gaudete, & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in caelis.

Quartum, Matth. 5. 11. & 12.

Vocem Domini secutus Petrus: Si exprobramini, ait, in nomine Christi, beati eritis. Hoc nimirum Christo simile reddit, hoc Angelum efficit. Sapiens illa Theocuitis Hebraeorum regem impensissimè laudatura: Sicut Angelus Dei, ait, sic est Dominus meus Rex, ut nec benedictione, vel maledictione moveatur.

1. Pet. 4. vers. 14.

2. Reg. 14. vers. 17.

Adversus hæc linguae flagra insigniter quemvis erudiens Gregorius: Inter verba laudantium, sive vituperantium, inquit, ad mentem semper recurrendum est, & si in ea non invenitur bonum quod de nobis dicitur, magna tristitia generari debet. Et rursus si in ea non invenitur malum, quod de nobis homines loquuntur, in magnam debemus letitiam proflire. Quid enim si homines laudant, & conscientia accuset? Aut quæ debet esse tristitia, si omnes accusent, & sola conscientia nos liberos demonstrat?

Greg. 1. 8. epist. 45.

At,

Non debet quis dolere si calumniis temere flagellatur: Sed cum conscientia sibi opprobriat.

At, plusquam credi potest, dolet (dixerit quis) calumniis & mendaciis sic temere flagellari. Doleat sane: quid tum postea? Dolere pro Christo & celo, summum simulolatum Christiano. Doles de te hæc dici? plus doleas, si vera sint quæ dicuntur, si tua tibi conscientia opprobret: Et, ita te geris, ut in ora hominum abieris. Quem verò conscientia tutatur, affirmatque inania & falsa esse quæ à malevolis dicuntur, ille non acerbè ferat quoscunque aliorum sermones. Cur enim dolent, si non nocent? quod si etiam noceant, Deus profecto quidquid hoc nocenti est, præmio decuplo pensabit. Qui deliquit, quique sermonibus causam dedit, is seipsum accuset, si male audiatur. *Iustus autem quasi leuonensidens, absque terrore erit.*

Prov. 28. vers. 1. sic Biblia mandata.

Babylonius rex Baltasar dum inter mille optimates ad epulum regium accubuit, manum vidit in proximo pariete scribentem; eà re sic terretus est, ut expalluerit, omnibusque artibus contremiscere cœperit. Quæ, obsecro, tanti terroris causa? Vidit animum. Ecqualem? Hominis. Ergo rex humanam manum sic timeat? Si leonis, aut ursi, aut draconis unguis vidisset, causa formidinis aliqua fuisset. Sed unius hominis dextram quid tantum monarcha metuat, ad cuius nutum mox centena alæ equitum advolassent subsidio? Ecquid illa tam formidanda manus armorum tulit? Nihil nisi calamum quo scripsit. Ad pennam scriptoriam virum, ne dicam regem, expallescere? Si trage-minam Ioabi lanceam, si rompheam Cherubim ignitam in se unum vibrari vidisset, non sine ratione timuisset. Sed fortasse tanti pavoris causa fuit Scriptura? Non intellexit Scripturam, & ob eam rem interpretes vocavit. Quid ergo manum unicam, quid calamum, quid scripturam metuit quam non intelligit?

Videte quàm crebrè fiant simillima. Adest malodiscus, qui velut parieti lingua inscribit ejuscemodi voces: *Nemo fidat huic homini, non is est qui putatur esse, hæc atque hæc familiaria sibi habet vitia; foris nitet, inus & in cute alius est.* Hanc talem scripturam subinde sic expavescimus, ut eam inter gravissima supplicia numeremus: & morte acerbius videtur velle, nec posse hoc ulcisci.

Sed quare, o Christiani, vos sic exanimant obrectatorum verba? Cur leviter læsi patientiam omnem in furorem vertitis? Hic quidem scorpionis genius est, qui tactu non provocatus acum virosam continet: tangitur? caudâ quàm primum ferit: ita plurimi silent non læsi; tanguntur? ignes vomunt & venena.

Obrectatorum voces surdis auribus transmittere. Exemplum à sanctissimis licet petere. Optimus regum David pessimè à multis traducebatur: *Ego autem, inquit ille, tanquam surdus non audiebam.* Et quamvis suffrones quandoque adrepant, dicantque: *Hoc iste de te vulgus spargit.* Tu verò tanquam surdus non audias. Sermones hos omnes velle resellere, est seipsum oporose lædere. Plerumque hæc dicta tanto latius serpunt, quanto contentiosius refutantur. Sapientissimè monens Epictetus: *Si quis, inquit, nuntiavit, quemdam tibi maledicere, nec refuta, que dicta sunt, sed responde, eum nescisse cetera tu vitia, nam aliqui non illa sola fuisse dicuntur.* Qui sapit, sic loquitur. Imperitissimus quisque ubi se in fabulas & sermonem mitti comperit, mox vociferatur: *Ego verò mendacissimos illos nebulones tractabo, ut pat est: illi de me hoc spargant? faxo poeniteat illos tam improbi sermonis: & ego illis famam, quam merentur, inuram.* Eho Christiane! Hoc sanè in Patientiæ gymnasium non docetur.

Sur. tom. 1. sic 30. lan.

At mox ei Angelus subsidio missus: *Ecquid te turbat Virgo, ajebat, malevolentum loquax invidia, quid hominum inanissimos sermunculos attendis? Sponso & iudex tuus in alto est? quid tu terram aspicias? Sanguinem pro Christo fundere parata es? contumeliosa prius verba disce concoquere. Patientia vincit omnia. Te præmium manet celestis gloria, illos supplicium gehennæ, nisi respiscant. Patiendò vinces. Ab eo tempore Aldegundis in tantam se patientiam composuit, ut ultro posceret à sponso asperius haberi: Ego verò mi bone IESU, dicebat, mors tui ignara non sum: scio quòd omnem filium quem recipis, flagelles. Tuam ergo ancillulam flagellis acrioribus subijce. Injuriis, mororibus, morbis me castiga & purga: suave mihi erit pati, modò sic liceat vitare patiendâ æternum. Nec irritæ fuerint preces: Annui sponso. Paullò post gangræna pectus invasit, & per totum deinde corpus se diffudit. Ampla hoc gratiendi seges, ad usque obitum.*

Itaque discamus Spartanâ, imò Christianâ nobilitate hæc linguæ flagra tolerare. Vix verbèra pro Christo feret, qui necdum illius causâ verba didicit digerere. Dicat quisque sibi: *Dominus mihi adiutor, non timebo quid faciat mihi homo.* Augustinus hoc consignans: *Si exceptus es, inquit, à passione flagellarum, exceptus es à numero filiorum.*

Psal. 117. vers. 6.

Aug. loco infra suscipi recitando. Vide quoque que dicitur sumus in fine parisiensis de hoc Lingua flagello. S. Saccus. Vide Nicol. Trigantii triumphos apud Iaponas, mihi pag. 178. 199. & 202.

S. V.

Cumulum malorum denotat SACCUS, è quo tamen aut tempus, aut mors ipsa contractum liberat. Saccus apud Iapones horribile tormentum est Christianis non ignotum: Ad hoc damnati, collotenus includuntur sacco, atque sub dio dies noctesque destituntur, ad omnes injurias cæli excipiendas. Hæc sames, litis, frigus, æstus, infomnis torquent miserum.

Ita non simplici cruciatu hoc genus tormèti constat. Saccus in gymnasium Patientiæ frequens supplicium est: nam ea subinde calamitatum varietas premit hominem, tantæque in eum incumbit mole, ut sibi undique contractus, & velut in sacco esse videatur, aut in dolio Reguli.

Sen. lib. de provid. c. 3. Valer. 1. 9. cap. 2. Paul. ad Cor. Gellius 1. 16. Noct. Att. c. 4.

M. Atilius Regulus illustrissimum fidei atque patientiæ documentum, primi Punici belli gloria, suis se hostibus stitit ex datâ fide. Illi Regulum in arcam ligneam infixis undique præacutis clavis & extantibus coniecerunt, palpebris prius resectis. Fixerunt cutem clavi, & quocunque fatigatum corpus reclinaisset, vulneri incumbere, & in perpetuum vigiliam suspensa sunt lumina. Ita virum fortissimum vigilantia pariter & continuo doloris tractu necaverunt. Horribile tormenti genus, & quod usitato nomine *Brevis Infernus* appellari possit.

Et nos subinde Reguli sumus. Nam in eas quandoque angustias redigimur, ut in Reguli machinam inclusi videamur, & undequaque stimulis perurgetur: atque, quod gravius, solatio insuper omni destitui. Undique & undique omnia pontus, omnia undique motor & dolor.

Zoëardum anachoretam narrant in somnum pugnasse hoc modo: Cavam ille arborem clavis introitus adactis obarmavit, eâ maxime parte, quâ tergum & latera fulcire solitus esset; porro ad caput circum ferreum dependulis ex eo laxis suspendit, ut quaquaversus fessa tempora inclinarent, mox asperum monitorem sentirent, adeoque vigilare juberetur. Arcta domus; fatemur: sed multiplicis miseriæ præclarum symbolum: ita nos nonnunquam ærumnis cingimur, ut quocunque animum aut oculos intendamus, id solum occurrat, quod torqueat.

Cum Michæas non ad stomachum Achabo regi vaticinaretur, rex impius imperavit: *Mitte virum istum*

3. Re. c. 22. vers. 28.

In carcere, & sustentare eum pane tribulationis, & aqua angustia. Michas expertus est Saccum, nam non solum fastidatus damnatus, sed in vincula tractus, fame cruciatus, ludibriis affectus est. Hoc Sacco est includi.

Psalm. 41. vers. 27.

Psalm. 41. vers. 8.

Ibidem.

Sanctissimus rex David hunc Saccum velut vestem indutui pæne assiduo gestans: Ad meipsum anima mea conturbata est, inquit; & licet eam amœnioribus cogitationibus ad hilaritatem coner perducere, identidem tamen in seipsum revolvitur, inque tristitias prioris relabatur: Abyssus abyssum invocans: Undique in me nimbi ruunt: alius super alium me petit; clades ex cladibus ingruunt. Omnia excessu tua, & omnes fluctus tui super me transfuerunt. Omne caelum in me pugnat, nusquam quies: bellum ex bello feritur; ubique hostes & pericula, vexationes & damna; ubique maxima malorum seges. En vatem regium Sacco conclusum!

Psalm. 59. v. 1. & 3.

Sanctissimi quique hominum hoc Sacco lapsus includuntur, non enim solum sentiant mala, sed advertunt pericula, æstimant animi damna, non ignorant cacodæmonis insidias, intelligunt quanti sit excidere divinâ gratiâ, & Deum habere adversarium. Cum igitur solatis divinis destituuntur, verentur ne forte divinis etiam favoribus exclusi sint. Hac ratione in Sacco sunt, diversis meritoribus ægredientes. Eam etiam ob causam rex David sic facit lacrymans: Deus repulisti nos, & destruxisti nos. Offendisti populo tuo dura; potasti nos vino compunctionis. O Domine merum meracum nobis absynthiten propinas de tuâ cellâ, o potum nimis amarum!

Ezech. 6. 7. v. 25. & 26.

Job 6. 16. v. 13. 14. & 15.

Hand alia sunt Ezechielis voces: Angustiâ superveniente requirunt pacem & non erit. Conurbatio super conurbationem veniet, & auditus super auditum. Calamitates scilicet de calamitatibus nascuntur; nihil uspam quietis; in Sacco erimus. Iobus, si quispiam hunc Saccum, seu calamitatum cœnulum expertus: Ego ille quondam opulenti, inquit, repente contritus sum: tenui cervicem meam, confregit me, & posuit me sibi quasi in signum. Circumdedit me lanceis suis, convulneravit lumbos meos; non peperit, & effudit in terrâ viscera mea. Conscidit me vulnere super vulnere. Patientissimus vir iste verè in Sacco fuit; sed reipsa monstravit, quantum in Patientiæ gymnasio profecisset: certè jam non inter discipulos, sed magistros numerandus.

Duo in mente reponenda ei, qui cladi acervo premitur. Primum.

Tob. 6. 13. vers. 1.

Secundum.

Quisquis hoc cladium acervo premitur, & Sacco se inclusum ingemiscit, altâ mente reponat hæc duo. Primum est: Nolle, in gymnasio Patientiæ locum esse, cui nomen Infernus, & eò Deum confutisse suos mittere, sacco includendos. Nihil hoc novi est, sed divini favoris signum est, & amplioris causâ premii. Sed nec æternus est infernus iste, neque hic Saccus omnibus horis aut sæculis gestandus. Deus est, qui deducit ad inferos, & rediit. Alterum est: Vult omnino Deus, ut spem fiduciamque in se nostram tum maxime erigamus, cum res videntur desperatissime. Inscriptio psalmi quadragiesimi primi est: Intellectus filius Core, seu Canticum erudienti, siquidem docet, tunc animosissime sperandum cum pæne nil spei affulget. Hinc illud plus simplici vice ingerit: Spera in Deo. Quid vanis angoribus confumeris? quid futurorum metu cruciaris? quid ad omnem maligniorem auram trepidas? Spera in Deo, modicæ fidei ac spei homo, Spera in Deo. Spes hæc nec falli potest, nec fallere.

Ensebius lib. 2. hist. eccles. c. 5.

Philo Hebræus cum aliis suæ gentis apud Cajum Caligulam Imperatorem ab Appione accusabatur, quod divinos honores Cæsari non tribuisset. Cùmque jam etiam aulâ eiectus esset, dixit ad socios: Bono animo nos esse oportet, tamen Cæjûs iratus sit nobis; quia necesse est adesse divinum, ubi humanum cessat auxilium. Quod si divinum etiam auxilium cunctari videat.

Atur, cû Iosaphato rege opportunissime precabimur hunc modum: Cûm ignoremus, quid agere debeamus, hoc solum habemus residui, ut oculos nostros dirigamus ad te, Deus. Modò animi oculos nunquam avertamus à Deo. Quâ in re camis imitandus, hic tamdiu hero suo assidet, monet, mulcet, & hiando cibum flagitat, dum impetret: ita nos inclusi Sacco, variis ærumnis pressi, divinam opem tamdiu flagitemus, dum impetremus. Desunt auxilia humana? necesse est, ut Philo loquitur, adesse divina.

2. Par. cap. 20. vers. 12.

Olim cûm omnes vitæ nostræ periculis uno aspectu cernemus, fatebimur quod olim dixit Theomitolcles: Pericramus, o pueri, nisi periissemus. Profectò plurimos naufragium servat, naufragaturos certò, nisi naufragium præcellisset. Quare, animo sumus erecto, & vel in Sacco esse, dulce putemus pro Christo. Brevi pro se quisque cantabit felix: Convertisti planctum meum in gaudium mihi: conscidisti sacco meum, & circumdedit sine lætitiâ.

Psalm. 124. vers. 12.

CAPVT VI.

Quæ potissimum culpæ in Patientiæ gymnasio cavende sint.

Obiecit quis Bioni philosopho, quòd adolecentem, quem maxime volebat, suæ ferulæ subijcere non potuerit. Cui Bion: Mi bone, inquit, mirari desine; adolecens ille tenellus caesus est, nec hamo attrahitur. Quo dicto prudenter significavit, delicatos pueros parum aptos esse itudis. Verulus quidem caesus non uno vitio lab orat, sed tener recensque multò pluribus, cui quosdam de scholasticis non iniquè compares. Si quidem in turbâ complurium discipulorum aliquos reperire est, qui, ut caesus recens, vitiorum divites, confuti è dolis & fallaciis, nil æque sciunt ac fallere. Argus sit magister, non tamen omnes eorum astutus deprehendet. Omnia scholasticorum vitia recensere infinitum foret. In compendium ea mitto, & in digitos. Octo potissimum in scholis culpæ à discipulis admittuntur. Totidem ferè seu noxas, seu nequitas in Patientiæ gymnasio discipuli parum morigeri committunt. Hæc numerantur:

Laert. lib. 4. cap. 7.

1. Nescire prælecta.
 2. Garrire ac fabulari.
 3. Seripcionis pensuram non habere.
 4. Abesse sine causâ.
 5. Rixari, aut discipulos percutere.
 6. Pingere, dormire, aut nugas tractare, dum veterum scripta præleguntur.
 7. Simulare morbum.
 8. Mentiri aut correptum obmurmurare.
- Hæc octo sunt picula, in Patientiæ gymnasio nunquam tolerata, nunquam toleranda. Has octo notiores culpas brevissime nunc eo explicabimus, ut caveamus.

Octo noxæ quæ in gymnasio patientiæ à discipulis committuntur.

§. I

PRima in scholis culpa. Nescire prælecta, aut tantum simulare se scire. Iam notæ sunt magistri voces: Recita puer, recita. At discipulus defes ignavum illud mustitare: Nescio. Aut oscitanter incipere, & tertio quoque verbo hæerere, libellum furim inspicere, quædam omittere, plura corrumperè. Atqui sanè hoc nescire est.

1. Culpa Nescire prælecta.

Religiosissimus ille scriptor Christum ita loquentem facit. Pupliciter soles electos meos visitare, tentatione scilicet & consolatione. Et duas lectiones eis quotidie lego, unam increpando eorum vitia; alteram exhortando ad virtutum incrementa. Ita Christus solet prælegere. Sed quando recitandæ.

Thom. de Kemp. li. 3. cap. 3. fuerit.